

Asmens tapatybės kortelė, kaip elektroninio parašo priemonė

1. Asmens tapatybės kortelė ir elektroninis parašas

Nuo 2009 metų pradžios Lietuvos Respublikos piliečiams yra išduodamos naujo tipo asmens tapatybės kortelės, kurios greta savo įprastinės paskirties, gali būti naudojamos kaip elektroninių dokumentų pasirašymo elektroniniu parašu priemonė.

Elektroninis parašas – tai duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis pastarųjų autentiškumui patvirtinti ir (ar) pasirašančiam asmeniui identifikuoti.

Naujoji asmens tapatybės kortelė turi integruotą kontaktingą elektroninę laikmeną, kurioje kortelės gamybos metu yra sukuriami unikalūs elektroninio parašo formavimo bei juos vienareikšmiškai atitinkantys elektroninio parašo tikrinimo duomenys.

Elektroninio parašo formavimo duomenys yra naudojami elektroniniam parašui sudaryti. Elektroninio parašo formavimo duomenys yra konfidencialūs, jų konfidencialumas užtikrinamas technologinėmis apsaugos priemonėmis ir juos panaudoti (sudaryti elektroninius parašus) gali tik asmens tapatybės kortelės savininkas.

Elektroninio parašo tikrinimo duomenys nėra konfidencialūs – jie naudojami jau sudarytiems elektroniniams parašams patikrinti. Elektroninio parašo tikrinimo duomenys asmens tapatybės kortelės gamybos metu yra įrašomi į skaitmeninius sertifikatus (nustatyto formato elektroninius dokumentus), kuriuose taip pat yra nurodomas šių duomenų savininkas (sertifikato savininkas) bei tam tikri techniniai sertifikato duomenys (pvz., unikalus sertifikato numeris, galiojimo laikotarpis ir pan.). Sertifikato kopija yra įrašoma į asmens tapatybės kortelės kontaktingą elektroninę laikmeną.

Kad elektroniniu parašu pasirašytų duomenų gavėjai galėtų patikrinti jų gaunamų duomenų autentiškumą ir (ar) identifikuoti duomenis pasirašiusį asmenį, kiekvieno pasirašymo metu prie pasirašomų duomenų ir elektroninio parašo yra pridėdama iš asmens tapatybės kortelės kontaktingos elektroninės laikmenos paimta pasirašančio asmens sertifikato kopija.

Sertifikatų autentiškumas yra užtikrinamas naudojant sertifikatą išdavusios institucijos elektroninį parašą. Asmens tapatybės kortelės kontaktingoje elektroninėje laikmenoje įrašomus sertifikatus sudaro Gyventojų registro tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Gyventojų registro tarnyba).

2. Elektroninio parašo naudojimas

Elektroninis parašas, visų pirma, gali būti naudojamas elektroniniu būdu sudarant privačius sandorius, kai abi šalys dėl to sutaria. Pagal Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymą, elektroniniu parašu pasirašyti elektroniniai dokumentai turi tokią pačią teisinę galią kaip ir ranka pasirašyti popieriniai dokumentai.

Elektroninis parašas taip pat gali būti reikalingas norint gauti tam tikras viešojo administravimo institucijų teikiamas elektronines paslaugas. Tokios paslaugos paprastai teikiamos per atitinkamos institucijos interneto tinklalapį bei Elektroninės valdžios portalą www.epaslaugos.lt.

Paminėtina ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą, asmenų skundai viešojo administravimo subjektams gali būti teikiami elektroniniu būdu, pasirašant juos elektroniniu parašu.

3. Asmens tapatybės kortelės kontaktingos elektroninės laikmenos aktyvavimo kodas (slaptažodis)

Pagal galiojančią tvarką, pilnamečiams Lietuvos Respublikos piliečiams, migracijos tarnyboje pateikusiems prašymą išduoti asmens tapatybės kortelę, turi būti įteikiamas vieno lapo dokumentas – „Asmens atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikato ir kvalifikuoto sertifikato sudarymo ir tvarkymo

sąlygos“. Pilietis, susipažinęs su šiomis sąlygomis ir su jomis sutinkantis, atsiimdamas pagamintą asmens tapatybės kortelę, papildomai pasirašo prašymo 15 eilutėje bei gauna uždara voka, kuriame yra jo asmens tapatybės kortelės kontaktingos elektroninės laikmenos aktyvavimo kodas (slaptažodis), skirtas apsaugoti kortelės elektroninio parašo funkciją nuo neteisėto jos panaudojimo.

Asmens tapatybės kortelės elektroninio parašo funkcija nuo neteisėto jos panaudojimo daugkartinio slaptažodžio bandymo būdu yra apsaugota technologinėmis priemonėmis ribojant neteisingo slaptažodžio įvedimų skaičių – tris kartus iš eilės įvedus neteisėną slaptažodį, kortelės elektroninio parašo funkcija yra blokuojama. Panaikinti blokavimą galima tik asmeniškai atvykus į Gyventojų registro tarnybą arba į Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Migracijos valdybą, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių ir Utenos apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų Migracijos skyrius.

4. Sertifikatų savininkų pareigos

Nepaisant taikomų technologinių apsaugos priemonių, sertifikatų savininkas privalo elgtis atsakingai ir užtikrinti jam perduoto asmens tapatybės kortelės kontaktingos elektroninės laikmenos aktyvavimo kodo konfidencialumą. Pritygtinai rekomenduojama asmens tapatybės kortelės kontaktingos elektroninės laikmenos aktyvavimo kodo jokia būdu nelaikyti kartu su pačia asmens tapatybės kortele.

Kilus įtarimui, kad slaptažodį galėjo sužinoti kiti asmenys, privaloma šios atmintinės apačioje nurodytu telefono numeriu informuoti Gyventojų registro tarnybos Sertifikatų tvarkymo skyrių, kurio darbuotojai, įsitikinę skambinančiojo tapatybę, sustabdys šiam asmeniui išduotų sertifikatų galiojimą.

Sertifikatų savininkas taip pat privalo šios atmintinės apačioje nurodytu telefono numeriu informuoti Gyventojų registro tarnybos Sertifikatų tvarkymo skyrių, jei sertifikatų galiojimo laikotarpiu prarandama pati asmens tapatybės kortelė.

Daugiau informacijos apie sertifikatų savininkų pareigas yra pateikiama aukščiau minėtose „Asmens atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikato ir kvalifikuoto sertifikato sudarymo ir tvarkymo sąlygose“.

5. Asmens kodas

Asmens tapatybės kortelės sertifikatuose yra įrašyti šie kortelės savininko asmens duomenys: vardas, pavardė, asmens kodas, lytis, gimimo data bei pilietybė.

Pasirašant elektroninius dokumentus ar jungiantis prie elektroninių paslaugų teikėjų interneto svetainių, kai elektroninės paslaugos teikėjas numato vartotojų atpažinimą (autentifikavimą) sertifikatų pagalba, sertifikatas yra įterpiamas į pasirašomo elektroninio dokumento ar prisijungimui naudojamų rinkmenos struktūrą ir tampa pasirašyto dokumento ar rinkmenos dalimi. Todėl perduodant pasirašytą elektroninį dokumentą jo gavėjui, kartu yra perduodamas ir pasirašusiojo asmens asmens kodas. Atitinkamai jungiantis prie elektroninių paslaugų teikėjų interneto svetainių, kai elektroninės paslaugos teikėjas numato vartotojų atpažinimą (autentifikavimą) sertifikatų pagalba, asmens kodas perduodamas paslaugos teikėjo informacinei sistemai.

Esant abejonių dėl elektroninių paslaugų teikėjo, kai pastarasis numato vartotojų atpažinimą (autentifikavimą) sertifikatų pagalba, patikimumo, naudoti prisijungimui asmens tapatybės kortelę nepatariama.

6. Nuorodos

Daugiau informacijos apie Gyventojų registro tarnybos sudaromus sertifikatus bei teikiamas sertifikavimo paslaugas pateikiama www.nsc.vrm.lt arba www.gyvreg.lt.